

ELIZA VERBLIND EN SPYZIGT
HET HEIR DER SYRIERS.

II KONING. VI: 18-23.

Als zy nu tot hem afquamen, bad Eliza tot den HEERE, ende zeide, Slaat dog dit volk met verblindheden: ende hy sloegse met verblindheden, na het woord van Eliza. Doe zeide Eliza tot hen; Dit en is de weg niet, ende dit en is de stad niet; volgt my na, ende ik zal u leiden tot den man dien gy zoekt: ende hy leideze na Samaria. Ende het geschiedde, als zy te Samaria gekomen waren, dat Eliza zeide; HEERE, opent dezer ooggen, dat zy zien: ende de HEERE opende hare ooggen, datze zagen, ende ziet, zy waren in 't midden van Samaria. Ende de Koning Israëls zeide tot Eliza, als hyze zag; Zal ikze slaan? Zal ikze slaan, myn Vader? Dog hy zeide; Gy en zultze niet slaan; zoud gy ook slaan, die gy met u sweert, ende met uwen boge gevangen had? zet hen brood, ende water voor, dat zy eten, ende drinken, ende tot haren heere trekken. Ende hy bereidde hen een groote maaltyd, dat zy aten, ende dronken, daar na liet hyze gaan, ende zy trokken tot haren heere: Zo en quamen de benden der Syriërs niet meer in 't land Israëls.

INLEIDING. **V**OL van naadruk is de aanspraak van den Digter tot den HEERE: Psalm. 76: 11. *Want de grimmigheid des menschen zal U lostyk maaken: het overblyffel der grimmigheden zult Gy opbinden.*

Kanttek. Volgenwe deze vertaling, dan hebben de Onze den zin niet qualyk uitgebreid: „Hoe de vyanden met meer hittigheid tegen U en uw volk ontstoken zyn en woeden, hoe Gy meerder eere zult inleggen in het bescherscher-

schermen van uw volk en het dempen der vyanden. Ja het overblyffel van hunne grimmigheid zult Gy bedwingen, gelyk men iemand met een gordel bind., En dit plooit zeer wel met den t'zamenhang; daar ons enige proeven van die handelwyze worden opgegeeven. vers. 4-8.

Aldaar heeft Hy verbroken de vurige pylen van den boge; het schild en het zwaart en den kryg. Gy zyt doorlugtiger [en] heerlyker dan de roofbergen. De stouthertige zyn berooft geworden; zy hebben hunnen slaap gesluimert, en geene van de dappere mannen hebben hunne handen gevonden. enz.

Gewis, dit behoort onder des HEEREN loflykheden, waar aan des vyands grimmigheid moet dienstbaar zyn tot zyne beschaming. Hoe ongestuimig de vyanden tegen de Kerke met list en geweld opkomen: de HEERE heeft onnagaanbare middelen; om te smoren 't geen zy ontfangen hebben, en hen te geeven een misdragende baarmoeder en uitdroogende borsten. Wanneer zy zo veel van hunnen toorne hebben uitgelaaten, als diend, om zynen lof te vermeerderen; bind Hy het overblyffel van hunne grimmigheden op, datze zyn volk niet meer beleedigen. Hof. 9: 14.

Een nadrukkelyk verhoog word ons hier van gegeeven in den text, met den t'zamenhang ingezien. Daar de HEERE zig doorlugtiger en heerlyker verhoog, dan de roofbergen van Syrië, en de onstuimige grimmigheid van Benhadad dienstbaar maakt aan zyne loflykheden: want de raadslag der Syriërs word verydelt, hunne magt beschaamt en geen van de dappere mannen vind zyne handen. Het gevolg is, dat het overblyffel van de grimmigheden opgebonden word: want de Koning van Israëel word in zyn bloedig voornemen gesteuit, hy onthaalt de Syriërs en geeft hen vrygeleide. En zo quamen de benden der Syriërs niet meer in 't land Israëls.

Laatst zagenwe den Man Gods binnen Dothan van het:

het Syris heir omcingelt, gereed om hem te grypen, tot grote ontroering van zynen knegt; dog door zynen Meester bemoedigt.

VERDEE-
LING.

Nu staan ons twee stukken te bezien

I. De verblindings en opening van de oogten der Syriërs op het gebed van Eliza. vers. 18-20.

II. De vriendelyke behandeling van hen binnen Samaria, op het bevel van den Profeet, met hun vertrek. vers. 21-23.

VERKLA-
RING VAN
het I. DEEL.

Nadat de jonge van Eliza door de bemoedigende tale van zynen Meester en een heerlyk gezigte gesterkt was; vervolgt de H. Geschiedenis vers. 18. *Als zy nu tot hem afquam* enz. Wie men door deze *afkomende*

Schmid.

p. 195.

Budd. tom.

2. p. 458.

vergeelykt
Judith 7:12.

donker. Twee beroemde Uitleggers verstaan 'er Eliza en zynen jongen door, welke *tot hem*, namentlyk het leger der Syriërs afquam: onderstellende dat Eliza en zyn jonge op een berg of hoogte waren en de Syriërs aan den voet des bergs gelegert. Dog dewyl zulks uit den t'zamenhang niet klaar blykt, maar veel eer, dat de Syriërs op 't gebergte tegen over Dothan, of op de heuvelen rontom die stad hunne legerplaatsen hadden; schynt het eenvoudiger en met de grontale beter over een te komen: dat men hier door de Syriërs versta, welke van de hoogte afzakten naar Dothan, en wel tot Eliza; om hem, die waarschylyk hen te gemoete ging, te vangen; en van hem te vernemen, waar zig Eliza binnen Dothan ophield.

Eliza niet verschrikt voor die gewapende menigte, wend zig in het gebed tot God: *want Eliza bad tot den HEERE*. Schoon 'er gansche heirschaaeren van goede Engelen tegenwoordig waren, bid egter Eliza die niet aan: zulk een afgodische of bygelovige Engelen-dienst

Kol. 2: 18. is van een lateren oorsprong, en nu een der kenmerken van het afvallig Israël: hy wiste, dat de heilige

van

van ouds hunne handen niet uitbreidden tot een vreem- Pf. 44: 21.
den God; maar alleen tot dien God, Welke belaft
heeft: *Roept My aan in den dag der benauwtheid: Ik zal* Pf. 50: 15.
er u uithelpen.

De Inhoud van zyne bede tot den HEERE was:
sta dog dit volk met verblindheden. Hoedanig een *Ver-*
blindung men hier te begrypen hebbe, leeren de Onze:
„niet zodanig een blindheid, waar door zy gansch niet
zagen: maar zulk een, waar door zy niet regt konden
onderscheiden nog kennen, 't geen zy zagen.„ En
zulks bid hy, dat deze menigte overkome. Hy bid
niet, dat de HEERE hen door 't vuur uit den hemel
verteere, gelyk Elia in een ander geval zulks bad: Kap. 1.
nen, zy volgden maar blindelings den last van hunnen
Vorst en wisten niet wat zy deden: ook niet, dat hy
vermaak hadde in de verbyfteringe van hunne zinnen;
maar opdat dit wonder mogte dienen tot hunne be-
schaming en heerlykheid van den God Israëls. Even
voorheen bad hy; dat de oogen van zynen jongen mog-
ten *geopent* worden, om die hulp te zien, welke de
HEERE hen hadde bestelt: nu bid hy, dat de Syriërs
mogen *verblind* en verbystert worden; opdat zy hun
gevaar niet zien, waar in zy zig werpen zouden.

De HEERE doet ook het woord van zynen knecht:
en Hy sloeg hen met verblindheden, naar het woord van E-
liza; zodatze wel den weg zagen, dien zy gingen,
mitsgaders de landen en vlekken die hen voorquamen;
maar met een verkeerde of verwarde bevattinge: zy
zagen ook wel den Man Gods, die zig tot hunnen leids-
man aanbod, maar hunne oogen wierden gehouden, Luc. 24: 16.
datze hem niet kenden: even gelyk van de Engelen te
Sodom verhaalt word: *En zy sloegen de mannen, die*
aan de deure van 't huis waren met verblindheden, van
den kleinsten tot den grootsten; zo datze moede wierden om Gen. 19: 11.
de deure te vinden.

Ex. 4:10, 11. Waar in buiten twyffel een groot wonder was, ver-
 rigt van Hem, Die het oog formeert, en verblinden
 kan: een wonder te grooter, omdat het zig tot de gan-
 fche menigte van de Syriërs uitftekke.

De Syriërs dus met verblindheid geflagen zynde,
 doet 'er Eliza zyn voordeel mede. *Doe zeide Eliza tot
 hen: Dit is de weg niet en dit is de stad niet: volgt my na,
 en ik zal u leiden tot den man dien gy zoekt.* vers. 19.

De Uitleggers hebben zig zeer bemoeit, om aan deze
 woorden een goeden zin te geven; want zy doen zig
 met den eerften opflag vry donker op. Was het dan
 de regte weg niet, nog de stad, nog de man, dien zy
 zогten? Om niet te gewagen van de beuzelagtige Uit-
 legginge der Joodfe Meesteren:

1. De vermaarde Hugo de Groot stelt dit op den lyft
 van geoorloofde krygsliften, waar door men zynen
 vyand misleid, aan wien men niet gehouden is de waar-
 heid te zeggen; en haalt ten dien einde ook deze taal
 van Eliza, fchoon met enige befchroomtheid, aan. *
 Maar fchoon men zulk een bedrog niet quaad vond in
 krygslieden van de gemene foorte, die zig zo wel van
 lift als geweld tegen den vyand bedienen; fchynt egter
 zo iets niet al te wel te voegen aan zulk een Man Gods,
 als Eliza was, een heilige van den eerften rang, en een
 fpic-

* Verba *Hug. Grotii* funt: „Latius -- patet, quod passim
 statuunt sapientes, apud hostem falso sermone uti licere. Sic
 regulæ de non mentiendo exceptionem, nisi adversus hostes,
 addit Plato, Xenophon, Philo inter Judæos, inter Christianos
 Chrysostomus. Quo forte non male referas quod in sacris lite-
 ris extat Jabezitarum in obsidione mendacium & factum non
 dissimile Prophetæ Elisæi. 1 Reg. 6: 18, 19, „ de jure Belli ac
 Pacis lib. 3. cap. 1. §. 17. Quem sequitur *Budd.* in Hist.
 Ecclæs. V. T. tom. 2. p. 459. „ Sed nullis hic ambagibus
 opus: non omne enim falsiloquium in vitio poni, notum satis
 est, „ conf. *Vitr. Obs. S.* lib. 3. cap. 16. §. 3. & *Piscator.* in
 Observat. ad h. l.

spiegel voor de vrome in dien tyd: ook hadde hy zulk een behulp niet nodig: want die hemel-heirfcharen vers. 16, 17. rontom zig hadde ter beveiliging, behoefde zig niet *falsilo-* met een noodleugen te behelpen. *quium.*

2. Des merken andere Geleerde deze taal van Eliza aan als een gezoutene bespotting: waar mede hy de ironia. blindheid en dwaasheid van de Syriërs beschimpt, die Burman. zig blindelings laten leiden: en men kan niet lochenen, Schmid. dat een heilige bespotting van de afgoden-dienaaren fomtyds voorkomt in de H. Schrift. Evenwel schynt Elia p. 118. het my toe, dat die enigermate van een anderen aart is, dan die men hier aan Eliza toeschryft.

3. Beter behaagt my dan de opvatting van P. Martyr, welke de Onze dus uitgebreid hebben: „verstaat dit ten aanzien van de uitkomst der zaken: want door dezen weg en in deze stad Dothan hebben zy den Profeet niet gevonden; maar door den weg, in welken hy hen leidde, en in de stad Samaria; als hy hen daar in gebragt hadde en zy van hunne blindheid geneezen waren.„ Dan is de meening van zyne woorden: dit is de weg niet en dit is de stad niet, daar het u zal toegelaten worden dien man te vinden dien gy zoekt, *volgt my na, en ik zal u tot hem leiden.* Dit geeft een goeden zin, die mogelyk de beste en eenvoudigste is.

4. Ondertusschen geevenwe in bedenkinge, of alle zwarigheden niet gemakkelyk kunnen weggenomen worden, wanneer men den zin van des Profeets tale in dier voege opvat: 't is wel waar, dat gy zyt uitgezonden, om my te Dothan op te zoeken; maar het is uwen Koning eigentlyk niet om my te doen, die maar als van ter zyde in dezen kryg ingewikkelt worde, omdat ik de verborgene raadslagen van Benhadad ontdekt hebbe: buiten dit heeft uw Vorst geen byzonder ongenoegen tegen my of Dothan; hy heeft eigentlyk den kryg tegen Israëls Koning en de hoofstiad Samaria:

ria: en dezelve gezintheid is in hem, welke de Koning van Syrië aan zyne krygsoversten opende: *gy zult nog*

1 Kon. 22: *kleinen nog grooten bestryden, maar den Koning Israëls alleen.*

31.

En daarom, wat houd gy u op met Dothan te overrompelen en den Profeet te vangen? *dit is de weg niet, en dit is de stad niet, ik ben de persoon niet*, daar uw Koning het eigentlyk op gemunt heeft: hy krygt eigentlyk tegen Israëls Koning en zyne ryks stad: *volget dan my na en ik zal u leiden tot den man, dien gy zoekt*: ik zal u stellen voor het aangezichte van Israëls Koning binnen Samaria; en ziet dan toe wat u te verrigten sta.

Zo spreekt Eliza de waarheid en opent den oorsprong en toeleg van dezen oorlog, door een zonderlinge ingeevinge des H. Geests, op dat Gods Naam binnen Samaria mogte verheerlykt worden: schoon het ligtelyk te denken is; dat de Syriërs, in gezigte en verstant verbystert, zyne meening niet regt zullen hebben gevat.

In allen gevalle, de Syriërs beruften in dit bericht, en gedreeven door een byzondere hand van Gods Voorzienigheid, volgenze hunnen nieuwen Leidsman na:

Euseb. ono. *die hen leidde naar Samaria*, de hoofstad van het afval-
mast. p. 98. lig Israël, twaalf kleine mylen van Dothan gelegen,
Reland. naar onze rekening vier uren gaans.

Maar gaanwe hunne wedervarens te Samaria verne-
men. Hier van verhaalt de H. historie vers. 20. *En het geschiedde, als zy te Samaria gekomen waren; dat Eliza zeide: HEERE, open dezer oogen, datze zien.* Het oogwit van hunne verblindinge was bereikt; zy waren nu binnen Samaria: dies smeekt Eliza, dat hen het regt gebruik van hunne oogen en verstand weder geschonken worde; opdatze mogten zien en opmerken, waar zy zig bevonden.

De HEERE hoort weder het woord van zynen knecht,
vers. 17. en daar Hy de oogen van den jongen hadde geopent,
om

om een onzichtbare hulp te beschouwen tot zyne bemoeidiging, opent Hy nu de oogen der Syriërs tot hunne ontroering. Immers *de HEERE opende hunne oogen, datze zagen: en ziet, zy waren in het midden van Samaria*: terwyl ondertusschen de poorten gesloten en zy met de krygs-benden van Israëls Koning wierden omringt; gelyk Jofefus verhaalt en P. Martyr niet onwaarschynelyk oordeelt: schoon de Schrift het niet duidelyk melt.

Welk een verbaastheid de Syriërs op dit gezigte hebbe aangegreepen valt ligtelyk te denken. Daar zynze zelve gevangene mannen, die een anderen meenden gevangen te nemen: nu zynze onder de magt van hunnen vyand besloten, zonder hope van ontkominge: zy vallen in den kuil, dien zy zig gegraven hebben, zy zyn als een wilde os in het net, en geen van die dappere mannen vind zyne handen.

Zo weet de HEERE den listigen raad der vyanden dienstbaar te maken aan zynen wyzen raad; en verwaardigt de heiligen, om de wereld te oordeelen; niet door kragt en geweld, maar door zynen Geest en heilige gebeden. Zo moet de grimmigheid des menschen den HEERE lofelyk maken. Maar ook het overblyfsel der grimmigheden zal Hy opbinden; zo in Israël, Pf. 76: 11. als in Syrië.

Dit zal ons het vervolg der H. Geschiedenisse leeren, en de onverwagte behandeling van deze vyanden bloot leggen. II. DEEL.

En de Koning Israëls zeide tot Eliza, als hy hen zag, zal ik hen slaan, zal ik hen slaan, myn vader? vs. 21. 't is ligtelyk te begrypen, met welk een opgetogenheid Joram dit wonderstuk hebbe aangeschouwt; dat zyne vyanden hem zo gemakkelyk in zyne handen worden geleverd: des zig willende bedienen van de gelegenheid des tyds; vraagt hy: *zal ik hen slaan, zal ik hen slaan, myn vader?*

Hy spreekt hem aan met den eername, *myn vader*: een naam in dien tyd gemeen aan de Profecten, en hier zeer gepast; omdat Eliza zig vaderlyk omtrent Joram en Israël gedragen hadde in het gevangen nemen van hunne vyanden: aan wiens vaderlyk onderwys en beftier het fchynt dat hy zig vervolgens wil overgeeven. Egter was dit maar een gedwongene of huichelagtige onderwerping aan den Profect; want wel haast zal hy vs. 31, 32. dezen zynen vader ter dood zoeken: maar nu hy hem zulk een goeden dienst gedaan heeft, eert hy hem als zynen vader. Zo vol van tegenftrydigheden is het hert van een natuurlyken mensche; dan is het heet, dan koud; dan vleid het, dan moord het; en bind zig aan gene regelen.

Zyne vrage is: *zal ik hen slaan? zal ik hen slaan?* Hy bekommert zig niet, om nauwkeurig te vernemen; langs welk een weg zulk een wonder verrigt was, en welke voetftappen van Gods zonderlinge voorzienigheid daar in waren aan te treffen; dewyl hy niet gezind was iet ten voordeele van Israëls God te ondernemen: maar hy vraagt alleen, of hy de Syriërs dooden zal? In welke herhaalde vrage hy *ten deele* de wreedheid van zyn herte vertoont, die aanstonds dorst naar hun bloed: *ten deele* zyne haastigheid en yver, die 'er ras mede voort wil: *tendele* zyne ongodsdienstigheid, die Gods wonderhand wil dienstbaar maken aan zyne wraakzugt; de zoetste geneugte van het slangenzaad. Des niettegenstaande laat hy nog een kinderlyke onderwerping blyken, die zulk een zaak zonder verlof van den Profect niet wil uitvoeren.

Eliza, als een vader erkent en gevraagt, gebruikt zyn vaderlyk gezag door een Verbod en Gebod.

Ten aanzien van het Verbod word gemeld: vers. 22. *Dog hy zeide: gy zult hen niet slaan.* Zo fremt hy hem in zulk een wreed voornemen; smoorende zynen ont-
fan-

fangen haat in de baarmoeder, en hem wel ernstig verbiedende de handen aan de Syriërs te leggen.

Hy geeft rede van dit verbod. *Zoud gy ook slaan die gy met uw zwaart en met uwven boge gevangen had?* Zo hebben de Onze den zin niet qualyk vraagswyze gevat, welke zy dus uitbreiden: „nadien het niet betaamt, dat men alle die in den oorlog gevangen zyn dooden zal; dat het dan den Koning Joram nog veel minder betaamde, deze te dooden, die hy niet in den oorlog gevangen hadde.”

Hy onderstelt, dat het een soorte van lafhertige wreedheid is, de gevangene in een wettigen oorlog ter dood te brengen, gelyk de verstandigste onder de Heidenen zelve hebben erkent; en besluit daar uit, dat het nog veel onbetamelyker zoude zyn de zulke te dooden, die men niet overwonnen heeft. De Syriërs dog waren gene gevangene van den Koning; maar van den God Israëls: Die hadde hen door zyne hand derwaart gebragt; Die hadde hunne roofzugt ingebonden en hen als schaapen hunnen nieuwen Leidsman doen volgen: niet om te Samaria op den slagbank gebragt te worden, maar tot getuigen van de wonderkracht van Israëls God en van de goeddadigheid van hunnen Koning te verstreken.

Grotius.
Polus.
Martyr p.
248. b. 249.

Hierom voegt hy 'er een Gebod by: *Zet hen brood en water voor, dat zy eten en drinken en tot hunnen heere trekken.* Zo belaft hy hem, de Syriërs met spyze en drank te verquikken na hunnen zwaaren togt; en toont dat hy van een overtreffelyker geest is dan zyn naaste: de Syriërs waren gekomen, om hem te vangen; en hy bezorgt hen spyze en drank en vrygeleide. Dat heet; *zyne vyanden lief te hebben, en aan zyne hateren wel te doen*, naar Jesus lesse; van Salomon reeds geopent: *indien hy die u haat hongert, geeft hem brood te eten; en zo hy dorstig is, geef hem water te drinken*; van Paulus aange-

ge-

344 ELIZA VERBLIND EN SPYST DE SYRIERS.

Rom. 12: 20, 21. gehaalt en met deze lesse beslooten: *word van het quade niet overwonnen, maar overwint het quade door het goede.*

De Koning Joram laat zig dit bevel wel gevallen, naar het verhaal vers. 23. *En hy bereidde hen een groten maalyd, datze aten en dronken:* ten bewyze van zyne gehoorzaamheid aan het woord des Profets, mitsgaders ten proeve van zyn vermogen en gastyryheid.

Daarna liet hy hen gaan, en zy trokken tot hunnen heer: aan wien zy buiten twyffel berigt hebben gebragt van alle hunne zeldzame wedervarens.

Martyr. Polus. Schmid. 't Welk van deze vrugt was: *zo quamen de benden der Syriërs niet meer in 't land van Israël:* dewyl de Syriërs, door zulk een wonder overtuigt en door de edelmoedigheid van Joram en Eliza beschaamt of door vreeze wederhouden, een einde maakten van dien oorlog; welke tusschen die twee vyandige volken voor een tyd opgeschort wierde: tot dat, het geheugen hier van met den tyd verdwynende, daarna een nieuwe oorlog ontstond, in 't vervolg gemelt.

BETOGING. Zo word Eliza weder in zyn Profetis ampt verheerlykt: daar de Syriërs op zyn gebed met verblindheden worden geslagen, maar ook weder geopende oogen ontfangen, toen zy gebragt waren in de hand van Joram; die door deze weldaad overtuigt hem als zynen vader eert en gehoorzaamt in zynen zagtmoedigen raad: tot beschaming van de Syriërs en tot roem van Israëls God; wiens Naam des wege in Samaria en in Syrië groot wierde gemaakt. *

Het

* Het schynt dat de Roomse hier van hun gewaand wonder hebben ontleent; 't welk voor omtrent 200 jaaren te Loretto zoude voorgevallen zyn; zo als het verhaalt word van *Misson* in zyne reize door Italien 1 deel p. 197. „Men vertoont daar enige wapenen, die men van de Turken veroverst heeft, wanneer zy, een landing gedaan hebbende om den schat te plunderen, alle van de Lieve Vrouwe met blindheid wier-

Het zoude ons niet moejelyk vallen om hier een TOEPAS-
schildery te beschouwen van Gods wegen in volgende SING.
dagen; Die meermalen aan de vyanden van zyne Kerke
het verstand en de magt benomen heeft, om zyn volk
te beledigen: waar van gewyde en ongewyde schrif-
ten voorbeelden konnen uitleeveren. Maar ik haaste
my om nader tot ons zelve te komen.

Ligtelyk verwondert zig de een of ander over deze
Syriërs, die zig zo blindelings van Eliza laten leiden
naar Samaria, dus hun eigen gevaar opzoeken en in den
strik vallen. Maar uwe verwondering zal mogelyk
nog grooter worden, wanneerwe u aantoonen; dat
gy, zo veele gy nog onbekeerde zyt, met een grooter
blindheid, dan de Syriërs, geslagen zyt: dat gy een
veel slegter *leidsman* volgt, dan zy: overzulks dat uw
gevaar veel grooter is, dan het hunne was. Laatenwe
u dit wat nader zoeken te beduiden.

I. Uwe *Blindheid*, natuurlyke mensch, is veel groo-
ter in het geestelyke, dan de verblinding van de oogen
der Syriërs by Dothan: want gy zyt in de wereld ge-
komen, als een blind geborene, geboren als het veulen Job. 11: 12.
van een woud-ezel, dom en onvernuftig, verduistert Eph. 4: 18.
in het verstand, ja loutere duisternis, vooral in geeste- en 5: 8.
lyke zaken; want *de natuurlyke mensch begrypt niet de* 1 Kor. 2: 14.
dingen die des Geests Gods zyn. Overzulks vol van ver-
warde verbeeldingen aangaande den *Weg*, de *Stad* en den
waren *Eliza*. Gy kend den *Weg* niet naar den hemel,
van God geopenbaart, en in gelove en heiligmakinge
te bewandelen, maar fatsoeneert u een eigenen gods-
dienst naar uw welgevallen: *daar is een weg die iemand*
regt schynt, maar het laatste van dien zyn wegen des doods. Spr. 14: 12.
Gy kend de *Stad* niet, daar de grote Koning woond;

X x

maar

wierden geslagen, zo als zy gereed stonden, om'er in te gaan,,
enz. Waren de Roomse zelve niet met blindheid geslagen, zy
zouden zulke wonderen van de L. Vrouwe niet vertellen.

maar maakt u veele vleeschelyke en misselyke begrippen van Gods Kerke op aarde en in den hemel. Gy kend zelve den waren *Eliza* niet, schoon gy duizendmaal Jesus hebt horen noemen; gy kend egter niet de hoge waardigheid van zyn persoon, ampt en werk.

Deut. 28: Des zytge onzeker in al uw doen, en tast in den middag om, gelyk een blinde omtast in het donker: gy
29. zyt in de duisternisse en wandelt in de duisternisse, en
Jes. 59: 10. weet niet waar gy heenen gaat; want de duisternis
1 Joh. 2: 11. heeft uwe oogen verblind.

2. Geen wonder, want gy hebt u aan een gansch anderen *Leidsman*, dan de Syriërs, overgegeeven: 't is
2 Kor. 4: 3, 4. de God dezer eeuwe, die zodanig uwe zinnen verblind, dat u niet bestraale de verlichting des Evangeliums der heerlijkheid Christi. Uw leidsman is dog de Vorst der duisternisse, die zelve met de ketenen der duisternisse zynde vastgebonden, u als met verblindde oogen
Matt. 15: 14. naar de eeuwige duisternis heenen leid; en zo vallenze beide in de graff.

3. Overzulks is uw *Gevaar* veel grooter, dan dat der Syriërs; want uwe voeten daalen naar de dood, en uwe treden houden de helle vast: te meer, omdatge uw gevaar niet zien nog ontwyken kond.

't Is waar, dat alle onbekeerde onder het Evangelie leevende juist niet met zulk een zwaare blindheid geflagen zyn: veele hebben wetenschap van de nodige waarheden, van 's menschen natuurlyke blindheid en elende, van Jesus persoon en werk, van de verwerving en toeigeninge der zaligheid, van den weg naar de Stad die boven is, van den *Leidsman* naar dezelve, enz. Maar 't is ook niet meer dan een beschouwende kennis van die waarheden, zonder datze die immer by het licht des Geests in hare dierbaarheid, gewigte en zielveranderende kragt ondervonden.

Beginnen anderen de oogen enigermate open te gaan, door

door een gemeene verlichtinge des Geests; zodatze be-
merken, datze zyn in 't midden van de stad Verderf
en in een dodelyk gevaar: O! hoe ras sluiten zy de
oogen weder toe; om in hunne vleeschelyke ruste en
wereldse begeerlykheden niet te worden gestremt! Hoe
ras laten zy zig weder van den Satan verblinden; op-
datze niet zien met hunne oogen nog met hunne her-
ten verstaan, nog zig bekeeren; en de HEERE hen
geneeze!

Jef. 6: 10.

Al brengt het juist deze stoffe niet noodzakelyk me-
de; evenwel 't belang van zulke elendige zielen ver-
bind my; om haar nog met een woord het nare van
haren toestand voor oogen te houden.

O naare staat, zo blind te zyn en daar in zorgeloos
te blyven! indienge met de Syriërs, slegs enige uuren
verblind van oogen of verbystert van zinnen waart,
wat zoudet gy het niet voor 'een groot ongeval reke-
nen? Nu zietge wel met uwe uiterlyke oogen, maar
geestelyk zytge blind, en het smert u niet. Wat zal
het u baaten Jesus zelve, Dien hemelschen Leidsman,
in het woord te hooren spreken, en te leven onder het
licht van het Evangeli; en nogtans de duisternissen te
houden op den afgrond van uw herte? Welk een droe-
vig afscheid zal u eens gegeven worden, wanneer gy
van de eene duisternisse in de andere zult weggezonden
worden, met dat verschrikkelyk woord! *gaat weg van*
My, gy vervloekte, in het eeuwige vuur, 't welk den Duivel Matt. 25: 41.
en zyne Engelen bereid is. Gewisselyk, zodanige zyn de
wooningen des verkeerden, en dit is de plaats [des geen die] Job. 18: 21.
God niet kend. Daar zultge geen kruim broods, nog een Luk. 16: 24.
drop waters hebben.

Ach! dat dit woord nog als een vuurstraal in uw
herte inging, en die God, Die gezegt heeft, dat het 2 Kor. 4: 6.
licht uit de duisternisse zoude schynen, in uwe herten
scheen; opdatge naar binnen uwe gansche elende en

gevaar, en naar buiten dien waren Eliza, by Wien heil beftelt is, aanschouwet, eer gy door het wraak-zwaard der Goddelyke gerechtigheid geflagen wordet!

En dewyl de HEERE door middelen werken wil, zo roepenwe u toe, met den Profeet: *Dit is de regte weg niet*, dien gy tot nog toe bewandelt hebt: *'t is de regte stad niet*, daar gy heenen wilt, want gy loopt naar de stad, Verderf: *volgt my na, en ik zal u leiden tot den Man*, Dien gy moet zoeken in alle de ordonnantien van Hem ingestelt, dat Hy u onderwyze van den

Pf. 32: 8. weg, dien gy gaan moet, u vrygeleide bezorge van onder het wraakzwaard van den Rigter der gansche aarde, en uit het gevangenhuis van dien sterkgewapenden uitvoere, die magtiger is dan gy. Gy hebt 'er vryheid toe, om Hem op te zoeken, zo het u ernst is: immers daar toe is de Heere Jesus *gegeeven tot een Verbond des volks, tot een Licht der Heidenen, om te openen de blinde oogen, om de gebondene uit te voeren uit de gevange-*

Jes. 42: 6, 7. *nisse en uit het gevangenhuis die welke in duisternisse zitten.*

Och! dat uwe oogen geopend wierden, om als reden radeloze in u zelve, te leerén zien op dien Overften

Heb. 12: 2. Leidsman des geloofs Jesus, en gy u beweegen liet, om u geheel en al aan Hem over te geeven, zo als Hy van

1 Kor. 1: 30. Gode geworden is tot wysheid, regtveerdigheid, heiligmaking en verlossing! Gy zoudet dan tot getuigen van de wonderkracht, de onbegrypelyke zagtmoedigheid en de mildadigheid van Israëls Koning verftrekken, gy zoudet smaaken dat die HEERE goed is, en proeven, dat zyn brood zoeter is, dan alle overvloed van Syrië.

Maar deze stoffe raakt nader het geestelyk Israël, aan 't welke de oogen aanvangelyk geopend zyn, en in welker midden de Heere Jesus woond.

Hebtge in de voorgaande stoffe gezien, hoe Zy, *die by u zyn meerder zyn, dan die by de vyanden zyn*: ziet hier tot uwe leering een nadrukkelyke proeve van dat groote

voorregt: terwyl uw Bewaarder wonderbare middelen heeft, om de aanslagen van de vyanden te verydelen. *

Alle die Wegen na te gaan is nu onze toeleg niet: wy vergenoegen ons met die twee hier duidelyk gemeld, in het benemen van het *Verstand* en de *Magt* der vyanden.

1. Hoe schrander hunne raadslagen meermalen worden uitgedagt; hoe kragtig dezelve worden ondersteund: Hy vangt egter de wyze in hunne arglistigheid, zodat de raad der verdraaiden gestort word: Hy slaat hen met verblindheid en verbyfteringe, wanneer het op de uitvoeringe aankomt.

2. En als hen nu de oogen opengaan, zynze als een wilde os in het net, en geen van de dappere mannen vind zyne handen: even gelyk hier de Syriërs en voorheenen Jerobeam wedervoer, toen hy zyne hand uitstreckte tegen den Profet uit Juda; maar die verdorde.

Erkend en roemd met aanbiddinge en verwonderinge die schoonheid van de Goddelyke Voorzienigheit in het fremmen van de snoode voornemens der vyanden; waar in de HEERE alle zyne heerlykheden zo doorlugtig openbaart. Hy is het, Die een dam maakt tegen den hoogmoed des vyands en de vloedgaten van de verdorvene nature opstopt, datze niet uitbreeken in een zee van gruwelyke verwoestingen. Hy is het, Die het vuur wederhoud van branden, of het uitbluft, als het tot een vlam zoude uitbarsten. Hy werpt wagens en ruiters overhoop en verbreekt zwaarden en pylen. Hy beneemt hen het verstand, of den wille, of de magt en middelen ter uitvoering, of leid hen in zyne Voorzienigheit langs een onbekenden weg naar andere voorwerpen: zodat alle hunne aanslagen in rook verdwynen. Wy mogen derhalven wel uitroepen: *Wie is wys?*

X x 3 die

* Langs welke onderscheidene wegen het baaren van de zonde belet word, toond de vermaarde *Job. Owen* uitvoerig in de Inwonende zonde. Hoofst. 13.

370 ELIZA VERBLIND EN SPYST DE SYRIERS.

*die versta deze dingen: wie is verstandig? die bekenne de-
zelve: want des HEEREN wegen zyn regt; en de regt-
veerdige zullen daar in wandelen; maar de overtreeders zul-*

Hof. 14: 9. *len daar in vallen.*

Laat dit een van de voorname gronden zyn van uw Vertrouwen in allerlei gevaaren; om alle uwe bekommelingen op den HEERE te wentelen, en af te hangen van die Vaderlyke Goedheid, Wysheid, Magt en Trouwe; Die alles weet dienstbaar te maken aan zyne Heerlykheid en 't heil van zyn Israël.

Zyn u hier toe de oogen geopend; staat 'er na, langs den verordenden weg, om meer geopende oogen des verstands en geestelyk licht in alles tot alles te mogen ontfangen, met een allernauwkeurigste wagthoudinge, dat uw Verstand, het geestelyk oog en als de leidsman Num. 10: van de ziele in deze woestyne, niet op nieuw verblind
31. nog afgetrokken worde door de verleidinge der zonde; op dat gy niet in gevaar komt, nog met de Syriërs on-
verhoeds in den strik en het net geraakt. *

In-

* Van hoedanig een belang het voor de gelovige zy, nauwkeurig te waaken, dat hun verlicht Verstand niet afgetrokken, verleid en verblind worde; toond de gemelde doorzigtige *Owen* uitvoerig aan: Inwon. zonde: Hooftst. 8. 9. en 10. Men voege daar by zyne opmerkelyke taal. p. 294. 295. „Dwaaling is een erger gedeelte en vrugt van de duisternisse des verstands, en geeft groot voordeel aan de wet der zonde-- Het zal van noden zyn, datwe dit met een bedenkinge uitbeelden. Daar zyn menschen (mogelyk ziet hy voornamentlyk op de Episkopalen) die yverig zynde voor enige dwaalinge, de waarheid trachten te onderdrukken en te vervolgen. De inwonende zonde begeert geen grooter voordeel. Wat zalze niet al gramschap, gekyf en harde woorden, ieder dag uitgeeven en spreken van te moorden, wreeken en uit te roeyen, en dat alles misschien onder den name van yver. En wy zien dat die arme schepsels hier in zig zelve den ganschen dag behagen, als of zy roemden over hunne heerlykheid; daar zy hunne eigene schande uitbraaken.

Inzonderheid leert uit het voorbeeld van Eliza, hoe gy met de vyanden van Gods Kerke en uwe byzondere te handelen hebt.

1. Als die geestelyke boosheden opkomen tegen den HEERE en zyne gezalfde; smeekt dan datze met *blindheid* mogen geslagen worden, en dat Hy de werken des duivels en al het geweld, 't welk zig tegen Hem verheft, mitsgaders alle boze raadslagen, die tegen zyn heilig Woord bedagt worden, verbreeke. Catech. Zond. 48.

2. Komen zy nader tot u af; brengt dan die Syriërs onder het oogge, dat gy het eigentlyk niet zyt, waar op zy het geladen hebben; maar dat hun toorn is tegen Israëls Koning; dat Jesus eigentlyk het voorwerp Pf. 45: 6. van hunnen haat is, en *leid hen tot dien Man, Dien zy zoeken*, of zy het ondernemen durven tegen den HEERE te stryden; maar dat het hen hard zal vallen de versens tegen de prikkels te slaan. Hand. 9: 5.

3. Vooral, *bidde* voor hen; dat hunne *oogen mogen geopend worden*; opdatze met ontroeringe en verbaastheid zien, in welk een naaren dienst en gevaar zy zyn, gevangene van den tiran, maar ook onder de magt van Jef. 49: 24, 25. Israëls Koning, Die last kan geven: *deze myne vyanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zoude zyn, brengt hier en staat hen [hier] voor My dood.* Luk. 19:27. Maar ook, datze zien mogen de wonderbare zagtmoedigheid en barmhertigheid van den Koning, om zyne vyanden.

Onder die dikke duisternisse en voorgewenden yver zit de zonde geruust en vervult Predikstoelen, Gebeden, Huizen en Straaten met zo vele bittere vrugten van haat, nyd, gramschap, toorn, quaad naadenken en agterklap, als zy houden kunnen. De gemeene uitslag van zulke menschen is, dat de Heilige, gezegende, zagtmoedige Geest Gods zig onttrekt, en hen voor al de wereld laat aan dien quaden, verkeerden, toornigen, wereldsen geest, welken de wet der zonde in hen gekoestert en groot gemaakt heeft. De zonde woond nergens zekerder, dan in zulk een gestalte.,,

Ef. 2: 15, 16. vyanden door het bloed des kruis te verzoenen en voor
Luk. 23: 34 hen te bidden; *Vader, vergeef het hen, want zy weten*

niet wat zy doen: opdatze, door de pylen van den Koning getroffen, hunne vleeschelyke wapenen wegwerpen, ootmoedig voor den Koning nedervallen, en zig overgeeven, om gevangene van zyne liefde te worden.

Pf. 45: 6. 4. Eindelyk, handeld zagmoedig met uwe byzondere vyanden en geeft hen brood en water; naar Paulus vermaaning: *Vergeld niemand quaad voor quaad. En wreekt u zelve niet, beminde; maar geeft den toorne plaats. Want daar is geschreeven: My komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere. Indien dan uw vyand hongert, zo spyzigt hem: indien hem dorst, zo geeft hem te drinken: want dat doende zult gy koolen vuurs op zyn hoofd hoopen, en word van het quaade niet overwonnen, maar overwint het quade door het goede.* Rom: 12: 17-21. Waar

Spr. 25: 21. in hem reeds Salomo, Eliza en Jesus zelve hadden
Matt. 5: 44- voorgelicht.

De vrugt hier van zal heilzaam zyn. God zal 'er in verheerlykt worden by vriend en vyand: gy zult nieuwe kenmerken van Jesus beeld ontfangen en uitleeveren: uwe vyanden zullen mogelyk omgekeert worden, of ten minsten door uwe zagmoedigheid beschaamt heenen gaan, en niet haast weder keeren, om u te quellen: ja de tyd zal komen, dat gy die vyandige Syriërs in eeuwigheid niet wederom zien zult; maar in de Bovenstad een volmaakte ruste genieten, daarge met Abraham, Isaäk, en Jakob zult aanzitten en brood eeten in het Koninkryke der hemelen. Amen.